

S I N T E Z A

obiecțiilor și propunerilor la proiectul de hotărâre pentru aprobarea Regulamentului privind situațiile excepționale în sectorul gazelor naturale și a Planului de acțiuni pentru situații excepționale în sectorul gazelor naturale

Participantul la avizare (expertizare)/consultare publică		Conținutul obiecției/propunerii (recomandării)	Argumentarea autorului proiectului
Ministerul Justiției	Obiecții de ordin conceptual nu avem de formulat. Aferent rigorilor normative, se vor reține: La proiectul hotărârii: Clauza de armonizare se va revedea prin prisma pct. 30 și 31 din Regulamentul privind armonizarea legislației Republicii Moldova cu legislația UE, aprobat prin HG nr. 1171/2018. Astfel, se va indica un singur calificativ de apreciere a compatibilității, fie transpunere parțială, fie transpunere selectivă (transpune art., lit., pct., anexa etc. din actul Uniunii Europene). La pct. 3, sursa publicării Hotărârii Guvernului nr. 1340/2001 cu privire la Comisia pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova se va expune în următorul mod: „(Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2001, nr. 150-151, art. 1387)”. La anexa nr. 1: La pct. 8, semnalăm că, potrivit Legii nr. 98/2012 privind administrația publică centrală de specialitate, autoritățile administrative se instituie <u>în subordinea</u> fie a Guvernului, fie a ministerelor. În acest context, se va revedea expresia „Inspectoratul General pentru Situații de Urgență al Ministerului Afacerilor Interne” care este utilizată greșit. În conformitate cu pct. 2 din Regulamentul cu privire la organizarea și funcționarea Inspectoratului General pentru Situații de Urgență, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 137/2019, Inspectoratul este autoritate administrativă subordonată Ministerului Afacerilor Interne care exercită atribuțiile și implementează politica statului în domeniul protecției civile, apărării împotriva incendiilor, acordării primului ajutor calificat, prevenirii și lichidării consecințelor situațiilor de urgență și excepționale, desfășurării în siguranță a activităților nucleare și radiologice. Observația dată este valabilă și pentru celelalte situații similare din text. La pct. 34 textul „anexele 2 și 3” se va substitui cu textul „anexele <u>nr. 2</u> și nr. 3”.	Se acceptă. Se acceptă. Se acceptă propunerea MJ. (Redacția inițială corespunde HG nr. 340/2001). Se acceptă. Se acceptă.	

	La pct. 113 și 118 cuvintele „din Regulament”, „la Regulament” se vor exclude, în vederea respectării prevederilor art. 55 alin. (4) din Legea nr. 100/2017 (observație valabilă pentru toate cazurile similare din proiect). La anexa nr. 2, întru corectitudinea redactării, parafa de aprobare se va indica după cum urmează: „Anexa nr. 2 la Hotărârea Guvernului nr. /2024”. Numerotarea elementelor structurale se va efectua conform art. 52 din Legea nr. 100/2017, potrivit căruia, elementul structural de bază al actului normativ este punctul. Punctele se însemnează consecutiv cu numere ordinare, exprimate prin cifre arabe, urmate de punct, începând cu primul și terminând cu ultimul, de la începutul și până la sfârșitul actului normativ. Punctele se divid în subpuncte și în alineate. Subpunctele se numerează cu cifre arabe și o paranteză și pot avea diviziuni numerotate cu litere latine și o paranteză. Adițional, referințele la Legea cu privire la gazele naturale va include și numărul și anul adoptării indicate prin bară.	Se acceptă. Se acceptă parțial. Planul de acțiuni pentru situații excepționale din pct. 2 al proiectului HG, nu este act cu caracter normativ care să urmeze rigorile de numerotare stabilite în Legea 100/2017 cu privire la actele normative. Se acceptă.
Centrul de Armonizare a Legislației	Comunică lipsa de obiecții și propuneri adiționale. Totodată, reieșind din constatările menționate în Declarația de compatibilitate nr. 31/02-126-4129 din 12 aprilie 2024, evidențiem necesitatea re poziționării clauzei de armonizare după preambulul și clauza de adoptare a proiectului de act normativ. La fel, Nota informativă la proiect urmează a fi completată la Compartimentul 9 și incluse „Constatările expertizei de compatibilitate” în corespundere cu cerințele Legii nr. 100/2017. Astfel, se va indica expres numărul și denumirea actului/actelor Uniunii Europene, se va indica gradul de compatibilitate a proiectului de act normativ cu legislația Uniunii Europene și concluzia expertizei de compatibilitate. Tabelul de concordanță definitivat și actualizat urmează a fi prezentat în format electronic, în termen de 20 zile de la aprobarea proiectului de act normativ Cancelariei de Stat (Centrului de armonizare a legislației) pentru a fi inclus în baza de date a legislației naționale armonizate.	Se acceptă.
ANRE	La Regulamentul privind situațiile excepționale în sectorul gazelor naturale. 1. La pct.11 cuvintele „monitorizarea realizării” de substituit cu cuvintele „monitorizează realizarea”. 2. La pct.124, sbp.1), 2) la sfârșitul propoziției de adăugat cuvintele „și/sau MWh/zi ”. <i>La Planul de acțiuni pentru situațiile excepționale în sectorul gazelor naturale.</i> 3. La rubrica „Descrierea rolului gazelor naturale în producerea de energie termică”, pag.18, fraza „SA „CET-Nord” gestionează trei centrale cu o capacitate total electrică instalată de 37,4 MW și o capacitate termică de	Se acceptă. Se acceptă. Se acceptă.

	155,35 Gcal/h" propunem să fie substituită cu fraza „SA „CET- Nord" gestionează o centrală electrică cu o capacitate totală electrică instalată de 37,4 MW (2 turbine cu abur (24 MW) ,și 4 motoare cu ardere internă (13,2 MW)) și o capacitate termică de 155,35 Gcal/h, și 7 centrale termice, inclusiv 6 în bază de gaze naturale și 1 în bază de biomasă”. Argumentare: Considerăm că urmează să indicăm caracteristicile tehnice ale utilajului de producere deținute de SA „CET-Nord”. 4. La rubrica „Măsuri preventive ce se referă la diminuarea cererii de gaze naturale", pag.32, măsura 3 Cerere, la secțiunea „tip măsură", propunem de substituit cuvântul „recomandare "Cu cuvântul „obligatorie”. Argumentare: Conform art.21 alin.(9) din Legea nr.174/2017 cu privire la energetică, producătorii care exploatează centralele electrice, centralele termice, care funcționează pe bază de combustibili fosili, cu excepția celor care desfășoară activitate sezonieră, și/sau care produc energie electrică, energie termică exclusiv pentru necesitățile proprii, sunt obligați să mențină rezerve de combustibili la nivel suficient pentru a asigura securitatea aprovizionării cu energie în condițiile stabilite de Guvern. Prin urmare, considerăm necesar ca măsura 3 „Crearea și menținerea stocurilor de rezervă către producătorii care exploatează centralele electrice pe bază de combustibili fosili" să fie indicată cu caracter obligatoriu, astfel cum este prevăzut în lege. 5. În tabelul cu titlu „Lista obligațiilor de serviciu public impuse de Guvern este descrisă mai jos", pag.45, de substituit cuvintele „Hotărârea ANRE nr. 444/2024” cu cuvintele „Hotărârea ANRE nr. 444/2021”. La Planul de urgență 6. La măsura 4 Urgență, pag.78, la pct.2), 3) de substituit prepoziția „de " cu prepoziția, cu ", în continuare după text.	Se acceptă. Se acceptă. Se acceptă.
Centrul Național Anticorupție (Raport nr. EHG24/9699 din 24.05.2024).	I. Analiza riscurilor de corupere a procesului de promovare a proiectului. <i>I.1. Pertinența autorului, categoriei propuse a actului și a procedurii de promovare a proiectului.</i> Autor al proiectului de act normativ este Guvernul, iar autor nemijlocit este Ministerul Energiei, ceea ce corespunde art.102 din Constituție, art.14 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative. Categoria actului normativ propus este Hotărâre a Guvernului, ceea ce corespunde art.102 din Constituție, art.6 și art.14 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative. <i>I.2. Respectarea rigorilor de transparență în procesul decizional la promovarea proiectului.</i> Potrivit art.8 al Legii nr.239/2008. Se constată că anunțul privind organizarea consultării publice, proiectul și nota informativă la acesta au fost plasate pe pagina web a Ministerului Energiei www.energie.gov.md la compartimentul Transparență decizională/Consultări publice, precum și pe portalul	

www.particip.gov.md. În aceste condiții, se consideră că autorul a respectat prevederile legale privind transparența în procesul decizional.

I.3. Scopul anunțat și scopul real al proiectului. Proiectul hotărârii de Guvern a fost elaborat în vederea asigurării continuității și securității aprovizionării cu gaze naturale a Republicii Moldova prin asigurarea securității energetice a țării.

I.4. Interesul public și interesele private promovate prin proiect. Proiectul promovează interesul public prin aprobarea Regulamentului privind situațiile excepționale în sectorul gazelor naturale și a Planului de acțiuni pentru situații excepționale în sectorul gazelor naturale.

I.5. Justificarea soluțiilor proiectului

I.5.1. Suficiența argumentării din nota informativă. Nota informativă stabilește condițiile ce au impus elaborarea proiectului, evidențiază elementele noi și finalitățile urmărite prin promovarea proiectului. Examinând conținutul notei informative a proiectului supus expertizei se constată că aceasta întrunește condițiile menționate în art.30 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative.

I.5.2. Argumentarea economică-financiară. În nota informativă la compartimentul „Fundamentarea economico-financiară a proiectului” autorul descrie informații detaliate cu referire la acest aspect.

I.5.3. Efectuarea analizei impactului de reglementare. În nota informativă autorul menționează că „Proiectul hotărârii de Guvern conține prevederi care pot fi tratate ca având impact asupra activității de întreprinzător, în contextul Legii nr.235/2006 cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător. În acest sens, a fost elaborată Analiza de impact la proiectul hotărârii de Guvern, conform cerințelor Metodologiei de analiză a impactului în procesul de fundamentare a proiectelor de acte normative, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr.23/2019. Analiza de impact a fost examinată și susținută în cadrul ședinței Grupului de lucru al Comisiei de stat pentru reglementarea activității de întreprinzător din 23 ianuarie 2024. Totodată, proiectul hotărârii de Guvern urmează a fi remis pentru examinare către Grupul de lucru al Comisiei de stat pentru reglementarea activității de întreprinzător”.

La proiectul hotărârii de Guvern prenotat a fost elaborată Analiza Impactului de Reglementare care definește problema, stabilește obiectivele, identifică opțiunile și analizează și compară opțiunile (analiza impacturilor opțiunilor). La fel, se menționează despre aspectele privind implementarea și monitorizarea.

II. Analiza generală a factorilor de risc ale proiectului

II.1. Limbajul proiectului

	Textul proiectului este expus într-un limbaj simplu, clar și concis, cu respectarea regulilor gramaticale și de ortografie, întrunind cerințele prevăzute de art.54 din Legea nr.100/2017. II.2. Coerența legislativă a proiectului În textul proiectului nu au fost identificate norme contradictorii sau conflicte dintre prevederile acestuia cu reglementările altor acte normative în vigoare. II.3. Activitatea agenților publici și a entităților publice reglementată în proiect Proiectul reglementează activitatea entităților publice responsabile de implementarea prevederilor conținute în acesta. <i>În proiect nu au fost atestate norme care induc confuzie în stabilirea procedurii de exercitare a atribuțiilor acestor entități.</i> II.4. Atingeri ale drepturilor omului care pot fi cauzate la aplicarea proiectului Prevederile proiectului nu aduc atingere drepturilor fundamentale ale omului consacrate de Constituția Republicii Moldova, Declarația Universală a Drepturilor Omului și Convenția Europeană a Drepturilor Omului. Proiectul hotărârii de Guvern pentru aprobarea Regulamentului privind situațiile excepționale în sectorul gazelor naturale și a Planului de acțiuni pentru situații excepționale în sectorul gazelor naturale a fost elaborat în vederea asigurării continuității și securității aprovizionării cu gaze naturale a Republicii Moldova prin asigurarea securității energetice a țării. III. Concluzia expertizei Ministerial nr. 2022/01/MC-EnC care a fost încorporat în aquis-ul comunitar devenind obligatoriu pentru țările părți ale Comunității Energetice, inclusiv Republica Moldova”. La fel, se menționează în notă că: „Proiectul Regulamentului stabilește modalitățile și mijloacele de interacțiune a întreprinderilor de gaze naturale cu ANRE, cu organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei, cu Comisia pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova (CSE) pentru fiecare dintre nivelurile de criză definite. De asemenea, Regulamentul prevede responsabilitățile la nivel național în vederea asigurării securității aprovizionării cu gaze naturale (standardul privind infrastructura și standardul privind aprovizionarea ce vizează consumatorii protejați)”. În final, menționăm că, în redacția propusă, <u>proiectul nu conține factori de risc care să genereze apariția riscurilor de corupție.</u>	
SA „CET-NORD”	În timpul situației de urgență și din motive întemeiate, inclusiv la solicitarea OST de energie electrică La pct. 82 din Regulament, textul „, către anumite centrale electrice și/sau termice care produc energie	Se acceptă Nu se acceptă. Centralele electrice de termoficare, de asemenea, sunt centrale electrice. Legea nr. 107/2016 stabilește noțiunea de

	sau de gaze naturale, Comisia poate decide să acorde prioritate furnizării de gaze naturale către anumite centrale electrice și/sau termice care produc energie electrică și/sau energie termică în baza gazelor naturale și au un rol critic în sistemul electroenergetic și/sau termoeenergetic, în detrimentul aprovizionării cu gaze naturale către anumite categorii de consumatori protejați, dacă în lipsa furnizării gazelor naturale către respectivele centrale electrice sau termice	electrică și/sau energie termică în baza gazelor naturale” să fie substituit cu textul „către anumite centrale electrice, centrale electrice de termoficare și/sau termice care produc energie electrică și/sau energie termică în baza gazelor naturale”, Pe motiv că S.A. „CET-Nord” este o centrală electrică de termoficare, și nu se încadrează în categoria centralelor electrice și/sau termice care produc energie electrică și/sau energie termică. Subsecvent, sintagma „central electrică de termoficare” urmează a fi utilizată pe tot textul pct.82 și a actului normativ elaborat.	centrală electrică și respective de central electrică de termoficare urbană, în contextual schemei de sprijin pentru astfel de centrale electrice de termoficare urbană.
	Pct. 60 din Anexa 2 la Planul de acțiuni pentru situații excepționale în sectorul gazelor naturale, să se completeze cu următorul text „Consumatorii industriali/producătorii care exploatează centrale electrice de termoficare și/sau termice care produc energie electrică și/sau energie termică pe bază de combustibili fosili, sunt exceptați de la sistarea gazelor naturale în corespundere cu prevederile prezentului punct, în cazul în care, din motive justificative, nu pot asigura producerea de energie din rezerve sau surse alternative.”. Argumentare: Potrivit Sintzei obiecțiilor și propunerilor la proiectul de hotărâre propunerea formulate a fost respinsă în temeiul prevederilor Legilor sectoriale în domeniul energetic, conform cărora „Producătorii care exploatează centralele electrice, centralele termice, care funcționează pe bază de combustibili fosili, cu excepția celor care desfășoară activitate sezonieră și/sau care produc energie electrică, energie termică exclusiv pentru necesități proprii, sunt obligați să mențină rezerve de combustibili la nivel suficient pentru a asigura securitatea aprovizionării cu energie”. Considerăm că abordarea este una eronată pe motiv că deși cadrul normativ prevede respectiva obligație, din punct de vedere tehnic (justificativ) S.A. „CET-Nord”, la situația actuală, este în imposibilitate de a asigura combustibil de rezervă, normă care în cazul nostru este caducă. Suplimentar, comunicăm că, în mun. Bălți există un Sistem de Alimentare Centralizată cu Energie Termică (SACET) funcțional, iar numărul consumatorilor casnici și al prestatorilor de servicii sociale esențiale	Nu se acceptă completarea. Întreruperea furnizării gazelor naturale consumatorilor întreruptibili se efectuează conform prevederilor din Plan și respectiv nu pot fi acceptate derogări.	

	racordați la SACET este mult mai mare decât cel al consumatorilor ale căror instalații utilizate sunt racordate la rețelele de distribuție a gazelor naturale. Astfel, din cauza lipsei condițiilor tehnice de asigurare a combustibilului de rezervă, impactul sistării gazelor naturale către centrală electrică de termoficare din mun. Bălți și celelalte centrale termice deservite, ar fi unul cu mult mai considerabil și ar afecta un număr mai mare de consumatori, care practic nu au o altă sursă de încălzire. Subsecvent, energia termică furnizată prin sistem colectiv asigură nu numai încălzirea spațiilor locative, nelocative și de uz comun din cadrul blocurilor de locuit, dar contribuie și la menținerea în stare funcțională a sistemelor ingineresti de alimentare cu apă și de canalizare în perioada rece, precum și a elementelor constructive ale blocului. În asemenea condiții, din punct de vedere tehnic, în cazul sistării furnizării gazelor naturale în perioada rece a anului, există riscul ca acest sistem să fie deteriorat, iar costurile reabilitării acestuia ar fi de proporții mari. Prin urmare, centralele electrice cu termoficare și centralele termice ar trebui să dețină prioritate de prima categorie în cazul unor sistări a furnizării gazelor naturale, mai ales când din punct de vedere etnic unitatea termoeenergetică este în imposibilitate de a asigura combustibil de rezervă	
Asociația obștească „Asociația Furnizorilor de Gaze Naturale din Republica Moldova”	La pct.7, sbct.4 „Faptul că nu toți consumatorii finali sunt consumatori protejați, nu exclude obligația statului de a asigura securitatea energetică tuturor consumatorilor de gaze naturale în mod nediscriminatoriu. Astfel, prin constituirea stocurilor de securitate și a stocurilor care fac obiectul obligației de stocare, în contextul raționamentului evocat, statul asigură cu gaze naturale în situații excepționale toate categoriile de consumatori. Consumatorii neprotejați contribuie financiar la propria securitate energetică, iar cei protejați beneficiază de suportul statului. Securitatea energetică implică menținerea unei furnizări fiabile și sustenabile pentru toți consumatorii, fără o discriminare care apare după structurare pe categorii de consumatori protejați și neprotejați. Or, stocurile de securitate, sunt achitate de către toți consumatorii, inclusiv cei care nu se încadrează în categoria consumatorilor protejați, iar stocurile care fac obiectul obligației de stocare, sunt achitate din resurse proprii ale titularului obligației de stocare sau poate beneficia de împrumuturi externe contractate direct de către acesta – surse financiare recreditate din contul împrumuturilor de stat externe contractate de Guvern în numele Republicii Moldova, și/sau de resurse financiare alocate din bugetul de stat, cu recuperarea acestora după punerea în circulație a gazelor naturale. De asemenea, pentru realizarea obligației de stocare, titularul obligației de stocare poate beneficia de granturi ori de alte surse nerambursabile.	Obligația de asigurare a standardului privind aprovizionarea gazelor naturale (în privința consumatorilor protejați) este stabilit în Regulamentul UE 2017/1038 care se transpune în legislația națională. Totodată, Legea nr. 108/2016 stabilește condițiile de constituire a stocurilor de securitate.

	Luând în considerare că, consumatorii care nu se încadrează în categoria consumatorilor protejați achită costul stocurilor de securitate, aceștia urmează să aibă dreptul să beneficieze de stocurile de securitate în cazul situației excepționale. Cât privește stocurile care fac obiectul obligației de stocare, dat fiind faptul că la formarea lor consumatorii neprotejați nu participă în vederea acoperirea costurilor de formarea, acestea vor fi repartizate în baza Deciziei CSE doar consumatorilor protejați. La pct.7 subct.8 se menționează „În vederea realizării efective a scopului indicat, și anume de asigurare a continuității aprovizionării cu gaze naturale, consultarea titularilor de licență este necesară pentru ca CSE, înainte de desemnarea furnizorului care urmează să achiziționeze gaze naturale pe perioada situațiilor excepționale, să dispună de un instrument de evaluare a capacităților titularilor de licență de a realiza scopul declarat cât mai efectiv și la costuri minime”.	Nu se acceptă. Regulamentul și planul de acțiuni nu pot depăși limitele cadrului normativ primar. A se vedea art. 108¹ din Legea cu privire la gazele naturale.
Agenția Proprietății Publice	Comunică despre lipsa obiecțiilor. Totodată, la definitivarea proiectului, solicităm să se găsească soluție la obiecțiile și propunerile înaintate de întreprinderile de stat și societățile pe acțiuni din domeniul energetic în care statul deține cotă-parte din capitalul social, care nu au fost acceptate de autor.	Se acceptă
C.V. „Cricova” SA	Pe perioada situației excepționale în sectorul gazelor naturale, dispozițiile Comisiei au întâietate și sunt superioare prevederilor legale sau contractuale ce se referă la piața gazelor naturale și activitatea întreprinderilor de gaze naturale. Întreprinderile de gaze naturale nu sunt în drept să se eschiveze de la îndeplinirea obligațiilor ce le revin în conformitate cu legea și contractele încheiate, cu condiția că acestea nu contravin dispozițiilor Comisiei. 1)Pct.22 de expus în următoarea redacție: „22. Pe perioada situației excepționale în sectorul gazelor naturale. Comisiei va emite dispoziții în corespundere cu atribuțiile prevăzute de Legea privind regimul stării de urgență, de asediu și de război nr.2012 /2004. Întreprinderile de gaze naturale nu sunt în drept să se eschiveze de la îndeplinirea obligațiilor ce le revin în conformitate cu legea și contractele încheiate, cu condiția că acestea nu contravin dispozițiilor Comisiei”. Argumentarea propunerii: Potrivit Hotărârii nr.17 din 23.06.2020, Curtea Constituțională a declarat constituționalitate articolele 20 lit.k), 22 alin.(1) lit.i), 24 lit.g) și 25 lit.j) din Legea nr.212	Nu se acceptă. Comisia pentru Situații Excepționale va emite decizii în conformitate cu prevederile Legii cu privire la gazele naturale, a Regulamentului privind situațiile excepționale în sectorul gazelor naturale și a Planului de acțiuni.

		din 24 iunie 2004 privind regimul stării de urgență, de asediu și de război și textul „altor acțiuni necesare” de la Articolul 2 pct.12) din Hotărârea Parlamentului nr.55 din 17 martie 2020 privind declararea stării de urgență , în <u>măsura în care:</u> a) autoritățile responsabile de gestionarea stării de urgență îndeplinesc doar atribuții, măsuri sau acțiuni necesare realizării scopurilor care au stat la baza declarării stării de urgență; b) atribuțiile, măsurile sau acțiunile necesare <u>nu depășesc sfera de competență a puterii executive.</u> Or, textul „dispozițiile Comisiei au întâietate și sunt superioare prevederilor legale sau contractuale” este neconstituțional. Corespunzător, Comisia nu este în drept, să adopte dispoziții contrare legii și care depășesc sfera de competență a puterii executive, excepție constituind derogările care corespund explicației date de Curtea Constituțională în Hotărârea nr.17 din 23.06.2020.	
Cancelaria de Stat	Lipsa de obiecții și propuneri	Se acceptă	
Ministerul Finanțelor	Comunică despre lipsă de propuneri și obiecții	Se acceptă	
Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	Comunică despre lipsă de propuneri și obiecții	Se acceptă	
Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării al Republicii Moldova	Comunică despre lipsă de propuneri și obiecții	Se acceptă	
Ministerul Afacerilor Externe	Comunică despre lipsă de propuneri și obiecții	Se acceptă	
Ministerul Mediului	Comunică despre lipsă de propuneri și obiecții	Se acceptă	

Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	În limita competențelor funcționale vă comunicăm lipsa obiecțiilor și propunerilor.	Se acceptă
Ministerul Sănătății	Comunică despre lipsă de propuneri și obiecții	Se acceptă
Ministerul Muncii și Protecției Sociale	În limita competențelor funcționale vă comunicăm lipsa obiecțiilor și propunerilor.	Se acceptă
Ministerul Culturii	În limita competențelor funcționale vă comunicăm lipsa obiecțiilor și propunerilor.	Se acceptă
Ministerul Educației și Cercetării	Susține fără obiecții și propuneri proiectul	Se acceptă
Ministerul Apărării	Reieșind din faptul că proiectul a fost expediat spre avizare întreprinderilor de stat și societăților pe acțiuni responsabile din domeniul energetic, considerăm oportun să se țină cont de poziția acestora la definitivarea proiectului.	Se acceptă
Congresul autorităților locale din Moldova	Lipsă de propuneri și obiecții.	Se acceptă
SA „Apă- Canal Chișinău,,	Lipsă de propuneri și obiecții.	Se acceptă
SA „Moldovagaz”	Nu sunt obiecții și propuneri.	Se acceptă
SRL „Chișinău Gaz”	Nu sunt obiecții și propuneri.	Se acceptă
SRL „Cimișlia Gaz”	Nu sunt obiecții și propuneri.	Se acceptă
SRL „Ialoveni Gaz”	Nu sunt obiecții și propuneri.	Se acceptă
ÎCS „Nord Gaz Sîngerei”	Nu sunt obiecții și propuneri.	Se acceptă
SA „Termoelectrica”	Nu sunt obiecții și propuneri.	Se acceptă
Centru Național pentru Energie Durabilă	Vă comunică susținerea acestuia cu propunerea de a utiliza denumirea completă a instituției noastre – „Instituția Publică Centrul Național pentru Energie Durabilă” în cadrul întregului document.	Se acceptă
ÎS „Expediția Hidro-Geologică din Moldova”	Nu sunt obiecții și propuneri.	Se acceptă
Biroul Național de Statistică	Comunică lipsa obiecțiilor și propunerilor.	Se acceptă
SRL „Taraclia Gaz”	Nu sunt obiecții și propuneri.	Se acceptă
ÎM Regia Exploatare a Drumurilor și Podurilor „EXDRUPO”	Nu are propuneri și obiecții pe marginea proiectului menționat.	Se acceptă
Inspectoratul Național de Supraveghere Tehnică	Susține fără obiecții și propuneri proiectul.	Se acceptă

Agencia pentru Geologie și Resurse Minerale	Nu sunt obiecții și propuneri.	Se acceptă
SRL „SUDZUCKER-MOLDOVA	Nu sunt obiecții și propuneri.	Se acceptă
PLENUL CONSILIULUI CONCURRENTEI	Plenul Consiliului Concurenței, în cadrul ședinței din 30 mai 2024, a examinat în temeiul prevederilor art. 39 lit. c) și art. 41 alin. (1) lit. d) ale Legii concurenței nr. 183/2012, proiectul de hotărâre pentru aprobarea Regulamentului privind situațiile excepționale în sectorul gazelor naturale și a Planului de acțiuni pentru situații excepționale în sectorul gazelor naturale (număr unic 276/MEn/2024) și, în limitele competenței sale, comunică următoarele. Conform proiectului, Regulamentul propune adoptarea unui șir de măsuri și mecanisme, inclusiv și restrictive în domeniul furnizării, transportului și consumului de gaze naturale de către întreprinderile electroenergetice, termoelectrice și autoritățile publice competente, necesare pentru menținerea funcționalității stabile a lanțului de aprovizionare și utilizare a gazelor naturale în caz de situație excepțională în domeniul gazelor naturale. Aceste măsuri, se propun a fi realizate astfel încât să nu denatureze în mod nejustificat concurența sau funcționarea eficace a pieței gazelor naturale și să nu pună în pericol securitatea aprovizionării cu gaze naturale, în acord cu pct. 4 din Planul de acțiuni pentru situații excepționale în sectorul gazelor naturale al proiectului de Regulament. Respectiv, în cazurile declarate de situație excepțională în sectorul gazelor naturale, dacă măsurile propuse de intervenție pe piață sau de limitare a drepturilor întreprinderilor vor afecta concurența însă vor fi realizate pentru apărarea unui interes public major cum ar fi - asigurarea securității aprovizionării cu gaze naturale, aceste fapte ale întreprinderilor și a autorităților competente ar putea fi exceptate de la aplicarea prevederilor Legii concurenței nr. 183/2012.	Se acceptă
SRL Vestmoldtransgaz	În limitele competențelor și atribuțiilor sale, transmite anexat propunerile de modificare. „Vestmoldtransgaz” S.R.L. susține eforturile depuse de către Autorități în armonizării cadrului legal de reglementare cu în conformitate cu acquis-ul comunitar 25. În scopul monitorizării securității cu privire la aprovizionarea cu gaze naturale, întreprinderile de gaze naturale întocmesc și prezintă anual, până la 31 martie, organului central de specialitate și ANRE un raport cu privire la rezultatele monitorizării securității aprovizionării cu gaze naturale. Raportul respectiv include toate datele și informațiile actualizate,	Comentariu: La pct. 25 nu este indicată forma raportului Întreprinderile de gaze naturale vor prezenta un raport ce va include informații și explicații cu privire la măsurile întreprinse pe parcursul situațiilor excepționale din sectorul gazelor naturale.

	care sunt utilizate la evaluarea națională a riscurilor și la actualizarea ei, inclusiv acțiunile și măsurile întreprinse de întreprinderile de gaze naturale pe parcursul situațiilor excepționale din sectorul gazelor naturale.		
	61. Măsurile bazate pe mecanisme de piață sunt grupate după cum urmează: 1) <i>măsuri legate de ofertă</i> : d) stocarea comercială de gaze naturale: <u>capacitatea de extracție</u> și volumul gazelor naturale stocate; i) dispecerizarea rețelelor de transport al gazelor naturale și cooperarea OST din Republica Moldova cu OST din țările vecine pentru coordonarea <u>livrărilor</u> de gaze naturale.	De precizat sensul. De substituit cu cuvântul „fluxurile”.	Este vorba despre volumul de gaze naturale stocat și care este capacitatea zilnică orară care urmează a fi extrasă. Nu se acceptă. Se înțelege nu doar fluxurile de gaze naturale, dar și „livrările” furnizorul și destinatarul la care se livrează gazele naturale.
	86. Standardul privind infrastructura stabilește că, în cazul ieșirii din funcțiune a oricărui element al infrastructurii principale (<i>conducta magistrală de gaze naturale</i> , care are cea mai mare capacitate tehnică) a sistemului de gaze naturale, infrastructura rămasă disponibilă trebuie să aibă capacitatea tehnică, determinată conform prezentului punct, pentru a asigura volumul total de gaze naturale pentru Republica Moldova, necesar pe parcursul unei zile în care cererea de gaze naturale este excepțional de mare, constatată cu o probabilitate statistică o dată la 20 de ani).	De substituit cu expresia “conductă magistrală de transport al gazelor naturale”.	Nu se acceptă. Se are în vedere o conductă magistrală de transport al gazelor naturale. (Pipeline și network sunt noțiuni diferite).
	87. <i>GNLm</i> capacitatea tehnică maximă a instalațiilor de gaze naturale lichefiate (GNL)	De substituit cu abrevierea <i>LNGm</i>	Nu se acceptă. Abrevierea la gaze naturale lichefiate este GNL
	95. Furnizorii de gaze naturale cărora li s-a impus obligația de serviciu public și operatorii de sistem sunt	<i>Comentariu:</i> Nu este clar ce măsuri poate să asigure OST în acest sens, atât timp cât asigură capacitatea	<i>Explicație:</i> Măsurile și acțiunile sunt incluse în Planul de acțiuni și respectiv operatorii de sistem sunt obligați să le îndeplinească, inclusiv lucrul cu

	obligați să întreprindă măsuri necesare pentru a asigura aprovizionarea cu gaze naturale a consumatorilor protejați, în următoarele cazuri	tehnică a sistemului de transport în condiții de siguranță și calitate	consumatorii noncasnici pentru a limita, întrerupe consumul de gaze naturale de către acești consumatori finali.
	97. Listele consumatorilor protejați se păstrează la operatorii de sistem respectivi, se actualizează o dată la două luni și se prezintă, la solicitare, organului central de specialitate și/sau OST. La apariția situației excepționale, operatorii de sistem sunt obligați să prezinte imediat listele consumatorilor protejați OST.	6 luni	Nu se acceptă. Se menține termenul de 2 luni pentru a fi asigurată actualizarea continuă a listei consumatorilor protejați.
	97. Anual, până la data de 1 august, OST în baza informației prezentate până la data de 1 iulie de OSD și furnizori, prezintă organului central de specialitate, lista nominală a consumatorilor protejați grupați pe categorii, ce include informația în formatul de raportare coordonat preventiv de OST cu organul central de specialitate.		Se acceptă.
	123. Pentru a permite autorităților competente din țările părți ale Comunității Energetice, statele membre ale Uniunii Europene și Secretariatului Comunității Energetice să evalueze situația securității aprovizionării cu gaze naturale la nivel național, fiecare întreprindere de gaze naturale notifică:	De substituit cuvintele „întreprindere de gaze naturale” cu cuvintele „utilizator de sistem”	Nu se acceptă. Se menține prevederea din Regulamentul 2017/1938.
	140. Până la data de 1 ianuarie 2025, întreprinderile de gaze naturale notifică organului central de specialitate informații cu privire la toate contractele de furnizare a gazelor cu o durată mai mare de un an	De substituit cuvintele „întreprinderile de gaze naturale” cu cuvintele „utilizatorii de sistem”	Nu se acceptă. Se recomandă de menținut prevederea din Regulamentul 1938.
La Planul de acțiuni			
	Pct. 2 (pag. 2)* Capacitatea tehnică PI Căușeni (pe direcția UA-RM) este 10 mln. m ³ /zi, (20 °C) în conformitate cu prevederile Acordului de interconectare din 30.12.2019, inclusiv Actul adițional, încheiat între „Gas TSO of Ukraine” LLC, „Moldovatrangaz” S.R.L. și „Moldovagaz” S.A. în calitate de reprezentant al operatorului sistemului de transport al gazelor din		Nu se acceptă. În conformitate cu Hotărârea ANRE nr. 624/2023 privind aprobarea listei punctelor de intrare/ieșire în/din rețeaua de transport a gazelor naturale operate de SRL Vestmoldtransgaz,

	Moldova pe teritoriul Transnistrean, preluat ulterior de „Vestmoldtransgaz” S.R.L. în conformitate pct.4 din Hotărârea ANRE nr.434/2023.	capacitatea tehnică a PI Căușeni pe direcția UA-RM constituie 12 mln. m³/zi, (20 °C). Hotărârea ANRE a fost aprobată în baza solicitării VMTG din 29.09.2023 privind aprobarea Listei pct. de intrare/ieșire. Capacitatea de 12 mln luată în considerare în procesul de calculare a tarifelor de intrare/ieșire de către ANRE. În conformitate cu prevederile Acordului de interconectare din 30.12.2019, (p. 16) capacitatea maximă a punctului este de 15.8 mln. m³/zi, (20 °C). Urmare a renegocierii Acordului de interconectare cu OST din UA, capacitățile tehnice pot fi modificate și prezentate la ANRE pentru aprobare.
	La pag. 7 de completat cu textul: Pentru alimentarea consumatorilor zonei de nord se utilizează conducta Ananiev-Cernăuți-Bogorodceni (ACB) ce asigură transportul de gaze atât pentru consumatorii interni cât și tranzitul de gaze către depozitul subteran de gaze din Bogorodceni. PI Alexeevka și PI Ananiev conectează sistemul de transport al gazelor naturale din Republica Moldova cu cel din Ucraina la Nord. PI Alexeevka este amplasat pe malul drept al Nistrului. Bansamentul Ungheni-Bălți (U-B) al conductei Ananiev-Cernăuți-Bogorodceni (ACB) asigură transportul de gaze naturale către raioanele de nord și centru a țării. Conducta magistrală Chișinău - Rîbnița (C-R), asigură transportul de gaze naturale către raioanele de centru și nord a țării, aceasta fiind conectată cu conducta Odesa -Chișinău (O-C). Conducta magistrală Olișcani-Saharna asigură interconectarea gazoductelor Ananiev-Cernăuți-Bogorodceni cu conducta magistrală Chișinău - Rîbnița (C-R). PI Grebeniki și PI Căușeni conectează sistemul de gaze naturale din Republica Moldova cu cel din Ucraina la Est. Acestea sunt utilizate în principal pentru alimentarea cu gaze a consumatorilor RM (ambele maluri ale Nistrului) și consumatorii Ucrainei, cu toate că inițial au fost concepute pentru tranzit. Pentru consumatorii interni zona centrală a țării se utilizează conductele magistrale Chișinău - Rîbnița (C-R), Odesa - Chișinău (O-C) și Tocuz-Cainari - Mereni (T-C-M), ce asigură interconectarea gazoductelor Ananiev - Tiraspol - Izmail (A-T-I), Razdelinaia-Izmail (R-I), Șebelinka-	Se acceptă în redacția prevăzută de Plan. <i>„Pentru aprovizionarea cu gaze naturale a consumatorilor finali din partea de nord se utilizează conducta Ananiev-Cernăuți-Bogorodceni (ACB) ce asigură transportul de gaze atât pentru consumatorii finali cât și tranzitul de gaze naturale spre depozitul subteran de gaze din Bogorodceni...”</i>

Dnepropetrovsk-Krivoi Rog - Razdelinaia-Izmail (Ș-D-K-R-I), destinate tranzitului. Conducta magistrală de gaze „Tocuz – Căinari – Mereni”, asigură în mod fiabil menținerea unei presiuni constante pentru alimentarea orașului Chișinău, zonei de centru și zonei de nord (inclusiv prin intermediul conductei Bălți-Ungheni), precum și posibilitatea alimentării cu gaze a localităților din raioanele Căușeni, Ialoveni și Anenii-Noi. Conexiunea între conductele de transport gaze naturale Ananiev - Tiraspol-Izmail (A-T-I), Razdelinaia-Izmail (R-I), Șebelinca-Dnepropetrovsk-Krivoi Rog - Razdelinaia-Izmail (Ș-D-K-R-I) și conducta magistrală de gaze „Tocuz – Căinari – Mereni” este asigurată prin nodul de reglare a presiunii și nodul de reglare - măsurare de la PMG Tocuz. Pentru alimentarea consumatorilor zonei de sud se utilizează conductele bransament conectate la rețeaua de conducte magistrale Ananiev - Tiraspol - Izmail (A-T-I), Razdelinaia-Izmail (R-I), Șebelinca-Dnepropetrovsk-Krivoi Rog - Razdelinaia-Izmail (Ș-D-K-R-I), destinate tranzitului gazelor din Ucraina spre țările din regiunea balcanică cum și în regim revers din țările balcanice spre Ucraina. Lungimea totală a celor 3 rețele de transport este de 246,967 km (malul drept al Nistrului) <i>În Tabelul nr. 2,</i> De adăugat stația de comprimare - SMG Tocuz. Lungimea totală a rețelelor: 660,705 km La pag. 7, după textul “reducerea consumului intern de gaze naturale cu circa 47%” de completat cu textul „Din cauza tarifului de furnizare excesiv de mare”. Numărul punctelor de ieșire spre rețelele de distribuție a gazelor naturale – 89. Numărul de punctelor de ieșire spre consumatorii finali instalațiile de utilizare ale cărora sunt racordate la rețeaua de transport al gazelor naturale - 8 (din care: 1SP a agentului economic; 6 SAAGC; CET-Nord declarat comercial consumator direct, dar instalațiile de utilizare nu sunt racordate la rețeaua de transport al gazelor naturale) <i>În Tabelul 3 de completat cu lungimile TTG.</i>	Nu se acceptă. Lungimea totală a celor 3 conducte pe întreg teritoriul RM constituie 343.14 km. (a se vedea Tabela 3 unde VMTG a solicitat includerea lungimilor totale, nu doar pentru partea dreaptă). Se acceptă. Se acceptă. Nu se acceptă exprimări subiective. Tarifele/prețurile sunt calculate în baza costurilor. Nu se acceptă. A se vedea Anexa 3 din HANRE nr. 624/2023 aprobată la solicitarea VMTG (+ SAAGNC - 90 Bender, SAAGNC - 500 Tiraspol, Copanca 2 SAAGNC – 70) Se acceptă.				
<table><tr><th>Conducta</th><th>Lungime RM (L_{TTG}/L_{VMTG}), km</th></tr><tr><td> </td><td> </td></tr></table>	Conducta	Lungime RM (L_{TTG}/L_{VMTG}), km			
Conducta	Lungime RM (L_{TTG}/L_{VMTG}), km				

Ananiev – Tiraspol - Ismail (ATI) ¹	92,1 (29,19/62,91)	Nu se acceptă. Capacitatea tehnică PI Căușeni s-a stabilit conform Listei pct. de intrare/ieșire aprobate de ANRE.
Șebelinka Dnepropetrovsk - Krivoi - Rog - Ismail (SDKRI)	124,58 (36,763/91,817)	
Razdelnaia - Ismail (RI)	126,460 (34,22 / 92,24)	
Ananiev - Cernăuți - Bogorodceni (ACB)	199,6 (15,0 / 184,8)	
Chișinău - Rîbnița (CR)	126,2 (35,1 / 91,1)	
Tocuz – Căinari -Mereni (TCM)	62,74 (0 / 62,74)	
Iași – Ungheni -Chișinău	120,008 (0 / 120,008)	
Pag. 24. Capacitatea bidirecțională totală cu țările vecine este de 23,914 mil. m ³ /zi, inclusiv 21,874 mil. m ³ /zi cu Ucraina și 2,04 mil. m ³ /zi cu România.		Nu se acceptă. Este oportun de menținut.
La pagina 24 de exclus fraza „Conducta de gaze naturale Ananiev-Tiraspol-Ismail este utilizată pentru a asigura tranzitul gazelor naturale spre țările balcanice, însă din mai 2021 nu a avut loc tranzitul de gaze naturale”. De exclus măsura 5 (pagina 32). Măsuri preventive ce se referă la diminuarea <u>cererii</u> de gaze naturale		Nu se acceptă. În cazul în care nu este justificare, urmează a fi menținută această măsură. Dacă OST nu dorește să îndeplinească nu înseamnă că nu poate exista astfel de măsură.
În tabelul 8 De exclus sbp. 5 din lista proiectelor de investiții propuse pentru creșterea securității aprovizionării cu gaze naturale a Republicii Moldova potrivit Planului de dezvoltare al sistemului național de transport al gazelor naturale pentru perioada 2023 – 2032 al SRL „Vestmoldtransgaz. La sbp. 6) descrierea va avea următoarea redacție “Scopul proiectului este asigurarea curgerii bidirecționale a gazelor pe conducta transbalcanică Ananiev-Tiraspol-Ismail (ATI) și creșterea capacităților de transport gaze în regim revers pe coridorul transbalcanic”. La pagina 45. În cazul situațiilor excepționale în sectorul gazelor naturale, operatorii de sistem vor presta cu prioritate serviciile de transport și de distribuție a gazelor naturale consumatorilor protejați. Comentariu: <i>Furnizorii au obligația sa asigure cu gaze în mod prioritar prin nominalizări consumatorii protejați.</i> Pag. 46 VMTG nu a aderat la Inițiativa CESEC și la SEEGAS. Consideram ca info nu este actuală. Pag 46 SRL „Vestmoldtransgaz” are încheiate 44 contracte pentru prestarea serviciului de transport al gazelor naturale. Pag 64 de exclus cuvintul „incidentele”. <i>Planul de Urgență.</i>		Se acceptă. Se acceptă. Explicație: Atît furnizorii cât și operatorii de sistem au obligațiile sale. Nu se acceptă. În text se indică că în anul 2021 OST din RM a aderat la CESEC și SEEGAS. Se acceptă. Informația inițială a fost prezentată de VMTG. Nu se acceptă. A se vedea tabel 2.

¹ Conductele ATI, RI, SDKRI, constituie împreună coridorul transbalcanic pe teritoriul Republicii Moldova și al Ucrainei¹;

	La pct. 15 de substituit cuvintele “operatorii de sistem” cu “OSD”. La pct. 26 De exclus cuvintele “incidentele”. 1. Pct. 40 va avea următoarea redacție “<i>În perioada existenței situațiilor excepționale în sectorul gazelor naturale, la indicația OST, toți Furnizorii și OSD sunt obligați să asigure cu gaze naturale consumatorii protejați</i>”. Măsura 4 (Alertă) va avea următorul conținut: OST menține linepack-ul în limitele prevăzute de către Acordurile de interconectare, astfel încât să poată asigura activitatea de transport al gazelor naturale OST asigură linepackul sistemului de transport în conformitate cu prevederile AI și acoperirea pierderilor tehnice de gaze, cantități suplimentare de gaze, nu se justifică economic și pot perturba activitatea de transport al gazelor naturale în cazul în care (situația prezenta) mecanismele de echilibrare nu sunt aplicabile și nu funcționează. <i>Argumentare:</i> Măsura 5. – textul “<i>Metodologia de calculare a plăților pentru dezechilibrul aprobată de ANRE</i>” se substituie cu textul “<i>mecanismele legale aplicabile în vigoare</i>”. Se propune coeficientul care să stimuleze utilizatorii de sistem să-și echilibreze portofoliile de echilibrare să fie aprobat de ANRE Măsura 1 Urgență (pag. 74) După cuvintele “<i>responsabil de aplicare</i>” de adăugat textul “<i>pentru consumatorii direcți și notificarea participanților la piața gazelor naturale</i>”. Pct. 58 de completat cu textul „<i>până la data de 1 iulie</i>”. Anexa 2 la Planul de urgență Măsura “<i>Utilizarea gazelor naturale stocate în rețelele de transport din țară</i>” de exclus. <i>Comentariu:</i> Nu suntem de acord cu utilizarea gazelor naturale din conductele de transport gaze care fac obiectul linepack-ului și acoperii consumurilor tehnologice și pierderilor de gaze naturale, deoarece prin această măsură se poate afecta întreaga activitate de transport al gazelor naturale. Suplimentar, menționăm faptul cu nu există trasabilitate și claritate în datele prezentate în tabele.	Nu se acceptă. Se menține textul initial. Operatorii de sistem sunt acei care vor limita întreruperea livrării gazelor naturale către consumatorii neprotejați, dar nu furnizorii. Nu se acceptă. Linepack-ul este format din gazele naturale care sunt stoate în rețeaua de transport a gazelor naturale. Linepack-ul este utilizat ca mijloc de echilibrare a sistemului sau de acoperire a cererii utilizatorilor de sistem chiar și atunci când cantitatea injectată în sistem într-o anumită zi nu corespunde consumului. Operatorii de sistem gestionează continuu linepack-ul pentru a se asigura că cerințele clienților pot fi îndeplinite, fără a depăși nivelurile de presiune sigure. A se vedea https://energyknowledgebase.com/topics/line-pack.asp Nu se acceptă. Coeficientul va fi aplicat de OST în conformitate cu Metodologia aprobată de către ANRE. Nu se acceptă. A se vedea competențele OST stabilit la Secțiunea 12 din Planul de urgență. Se acceptă. Nu se acceptă. Linepack-ul este format din gazele naturale care sunt stoate în rețeaua de transport a gazelor naturale. Linepack-ul este utilizat ca mijloc de echilibrare a sistemului sau de acoperire a cererii utilizatorilor de sistem chiar și atunci când cantitatea injectată în sistem într-o anumită zi nu corespunde consumului. Operatorii de sistem gestionează continuu linepack-ul pentru a se asigura că cerințele clienților pot fi îndeplinite, fără a depăși nivelurile de presiune sigure.
--	--	---